का° [४.१.१५.] नमो व इत्यञ्जलिं करोतीति । षट्कृत्वो नमस्करोति । षड्वा ऋतवः पितर इति श्रुते रसादिशब्देन वसन्तादिषड्ऋतव उच्यन्ते । ते च पितॄणां स्वरूपभूता अतस्तेभ्यो नमस्करोति । हे पितरो वो युष्माकं रसाय रसभूताय वसन्ताय नमः । यतो मधादयो रसा वृक्षेषु जायन्तेऽतो रसशब्देन वसन्तः । युष्मद्रूपाय वसन्ताय नम इत्यर्थः । एवमग्रेतना मन्त्रा व्याख्येयाः ॥ शोषाय ॥ शुष्यन्त्योषधयो यत्रेति शोषो ग्रीष्मः ॥ जीवाय ॥ जीवनहेतुभूताय जलाय वर्षर्तवे ॥ स्वधायै ॥ शरदे । स्वधा वै शरत्स्वधा वै पितॄणामन्नमिति श्रुतेः । शरदि हि प्रायशोऽन्नानि भवन्ति ॥ घोराय ॥ विषमाय हेमन्ताय । हेमन्तः शीतप्रचुरत्वेन दुःखदत्वात् घोरः ॥ मन्यवे ॥ मन्युः क्रोधः । तद्रूपाय शिशिराय । शिशिरस्तु इवौषधीर्दहति । हे पितर एवंविधऋतुरूपेभ्यो वो युष्मभ्यं नमः हे पितरो वो नम इत्यभ्यास आदरातिशयार्थः । हे पितरो नोऽस्मभ्यं गृहान्दत्त । भार्यापुत्रपौत्रादयो गृहाः । हे पितरो वो युष्मभ्यं सतः विद्यमानात् देष्म ददामः । सतो धनाद्युष्मभ्यमस्माभिर्दातव्यम् । ददतामस्माकं कदाचिद्द्रव्यक्षयो मास्वित्यर्थः । का° [४.७.१६-१८.] एतद्व इत्युपास्यति सूत्राणि प्रतिपिण्डमूर्णा दशा वा वयस्युत्तरे यज्ञमानलोमानि वेति । हे पितरः वो युष्मभ्यमेतद्वासः सूत्रमेव परिधानमस्तु ॥३२॥

आधत्त पितरो गर्भं कुमारं पुष्करस्रजम् ।
यथेह पुरुषोऽसत् ॥३३॥

का° [४.१.२२.] आधत्तेति मध्यमं पिण्डं पत्नी प्राश्नाति पुत्रकामेति ॥ हे पितरो यथा इहास्मिन्नेव ऋतौ पुरुषः असत् येन प्रकारेणेह पुरुषः देवपितृमनुष्याणामपेक्षितार्थस्य पूरयिता भूयात् तथा कुमारं गर्भं पुत्ररूपं गर्भं यूयमाधत्त सम्पादयत । किम्भूतं कुमारं पुष्करस्रजं पुष्कराणां पद्मानां स्रुक् माला ययोस्तौ पुष्करस्रजौ । अश्विनौ । अश्विनीकुमारौ पुष्करस्रजौ पद्ममालिनौ देवानां भिषजौ । यत्तुल्यः कुमारः पुष्करस्रक् तम् । अश्विसाम्यकथनेन रोगहीनं सुन्दरं च पुत्रमाधत्तेति सूचितम् ॥३३॥